

МІНІСТЭРСТВА АДУКАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ЎНІВЕРСІТЭТ
ФІЛАЛАГІЧНЫ ФАКУЛЬТЭТ

Кафедра гісторыі беларускай літаратуры

ШАБЛАЎСКАЙЦЕ
Яна Антонасаўна

МАЙСТЭРСТВА ВІНЦЭНТА ДУНІНА-МАРЦІНКЕВІЧА
КАМЕДЫЁГРАФА

Дыпломная работа

Навуковы кіраўнік:
кандыдат філалагічных
навук, дацэнт У.Г. Кароткі

Допущана да абароны

«__» _____ 2021 г.

Заг. кафедры гісторыі беларускай літаратуры
доктар філалагічных навук, прафесар А.І. Бельскі

Мінск, 2021

РЭФЕРАТ

Агульны аб'ём дымломнай працы складае 55 старонак, спіс выкарыстаных крыніц – 42 пазіцыі.

Ключавыя словы: ДРАМАТУРГІЯ, КАМЕДЫЁГРАФ, ЖАНРАВЫЯ АСАБЛІВАСЦІ, СІСТЭМА ВОБРАЗАЎ, АДМЕТНАСЦЬ САТЫРЫ.

Мэта даследавання – раскрыць майстэрства Вінцэнта Дуніна-Марцінкевіча як камедыёграфа, прааналізаваўшы праблематыку і сістэму вобразаў яго драматычных твораў.

Аб'ектам даследавання з'яўляецца драматургічная спадчына В. Дуніна-Марцінкевіча.

Метады даследавання: біяграфічны, апісальны, культурна-гістарычны, канкрэтна-аналітычны.

Атрыманыя вынікі і іх навізна: першым прафесійным беларускім драматургам быў Вінцэнт Дунін-Марцінкевіч, аўтар вадэвіля “Рэкруцкі яўрэйскі набор” (пастаўлены ў Мінску ў 1841 групай аматараў пры ўдзеле аўтара), камічнай оперы “Сялянка” на музыку Манюшкі, сатырычных камедый “Пінская шляхта” і “Залёты”. Адным з першых ён зрабіў героямі сваіх твораў прыгонных беларускіх сялян. Таксама адным з першых многія з сваіх твораў напісаў на беларускай мове, якая ў яго час не толькі не мела афіцыйнага статусу, але і не была належным чынам распрацавана як мова мастацкай літаратуры. У “Ідыліі” В. Дунін-Марцінкевіч выявіў сябе як прыхільнік чалавечнасці, міру і маральнага самаўдасканалення. Ён высмейваў фанабэрыстасць шляхты, сляпое захапленне ўсім французскім і адначасова ствараў вобраз добрага пана, які праз каханне да сялянскай дзяўчыны палюбіў сялян і хоча, каб і яны яго любілі. Такая ідэалізацыя рэальнага жыцця тым не менш не перашкодзіла паказаць у п'есе характэрныя народныя тыпажы. Камедыі “Пінская шляхта” і “Залёты”, асабліва першая, сведчаць, што пісьменнік не адыходзіў у іх ад жыццёвай праўды. Выкрывальны пафас у “Пінскай шляхце” ўжо дасягнуў такой сілы, што гэтую камедыю можна аднесці да ліку твораў, напісаных з пазіцыі крытычнага рэалізму. Але і ў “Залётах”, і ў “Пінскай шляхце” не выяўляецца імкнення прымірыць інтарэсы памешчыка і мужыка, прыхарашыць жыццё народа, што характарызавала некаторыя яго ранейшыя творы.

Рэкамендацыі па выкарыстанні атрыманых вынікаў: матэрыялы дыпломнай работы могуць быць выкарыстаны ў сярэдняй школе і ў іншых установах адукацыі для дадатковых заняткаў, прысвечаных творчасці В. Дуніна-Марцінкевіча.

РЕФЕРАТ

Общий объем дипломной работы составляет 55 страниц, список использованных источников – 42 позиции.

Ключевые слова: ДРАМАТУРГИЯ, КОМЕДИОГРАФ, ЖАНРОВЫЕ ОСОБЕННОСТИ, СИСТЕМА ОБРАЗОВ, ОТЛИЧИТЕЛЬНОСТЬ САТИРЫ.

Цель исследования – раскрыть мастерство В. Дунина-Марцинкевича как комедиографа, проанализировав проблематику и систему образов его драматических произведений.

Объектом исследования является драматургическое наследие В. Дунина-Марцинкевича.

Методы исследования: биографический, описательный, культурно-исторический, конкретно-аналитический.

Полученные результаты и их новизна: первым профессиональным белорусским драматургом был Винцент Дунин-Марцинкевич, автор водевиля «Рекрутский еврейский набор» (поставленный в Минске в 1841 году группой любителей при участии автора), комической оперы «Крестьянка» на музыку Монюшко, сатирических комедий «Пинская шляхта» и «Залёты». Одним из первых он сделал героями своих произведений крепостных белорусских крестьян. Также одним из первых многие из своих произведений написал на белорусском языке, который в его время не только не имел официального статуса, но и не был должным образом разработан как язык художественной литературы. В «Идиллии» В. Дунина-Марцинкевич проявил себя как сторонник человечности, мира и нравственного самосовершенствования. Он высмеивал высокомерие знати, слепое увлечение всем французским и одновременно создавал образ доброго барина, который через любовь к крестьянской девушке полюбил крестьян и хочет, чтобы и они его любили. Такая идеализация реальной жизни тем не менее не помешала показать в пьесе характерные народные типажи. Комедии «Пинская шляхта» и «Залёты», особенно первая, свидетельствуют, что писатель не отходил в них от жизненной правды. Обличительный пафос в «Пинской шляхте» уже достиг такой силы, что эту комедию можно отнести к числу произведений, написанных с позиции критического реализма. Но и в «Залётах», и в «Пинской шляхте» не выражается стремления примирить интересы помещика и мужика, приукрасить жизнь народа, что характеризовало некоторые его прежние произведения.

Рекомендации по использованию полученных результатов: материалы дипломной работы могут быть использованы в средней школе и в других учреждениях образования для дополнительных занятий, приуроченных к творчеству В. Дунина-Марцинкевича.

SUMMARY

The total volume of the thesis is 55 pages, list of sources used – 42 positions.

Keywords: DRAMATURGY, COMEDIAN, GENRE FEATURES, IMAGE SYSTEM, DISTINCTIVENESS OF SATIRE.

The object of the research is the dramatic heritage of V. Dunin-Marcinkevich.

The aim of the research is to reveal the mastery of V. Dunin-Marcinkevich as a comedy dramatist by analyzing the problems and the system of images of his dramatic works.

Research methods: biographic method, descriptive method, cultural-historical method, concrete-analytical method.

The results obtained and their novelty: the first professional Belarusian playwright was Vintsent Dunin-Marcinkevich, the author of the “Jewish Recruitment” vaudeville (staged in Minsk in 1841 by a group of amateurs with the participation of the author), the “The Peasant Woman” comic opera to the music of Monyushko, the “Pinskaya Shlyakhta” and “Zalety” satirical comedies. He was one of the first authors to make Belarusian bonded peasants the heroes of his works. He was also one of the first authors to write many of his works in the Belarusian language, which in his time had neither an official status, nor was properly developed as a language of fiction. In “Idyll”, V. Dunin-Marcinkevich showed himself as a supporter of humanity, peace and moral self-improvement. He ridiculed the arrogance of the nobility, the blind fascination with everything of French origin, and at the same time created the image of a good master who, through love for a peasant girl, started admiring the peasants and wants them to love him too. This idealization of real life, however, did not prevent the play from showing characteristic folk types. The “Pinskaya Shlyakhta” and “Zalety” comedies, especially the first one, show that the writer did not depart from the truth of life in them. The accusatory pathos in “Pinsk Szlachta” has already reached such strength that this comedy can be ranked among works written from the position of critical realism. But neither “Zalety”, nor “Pinskaya Szlachta” expresses the desire to reconcile the interests of the landowner and the peasant, to embellish the life of the people, which was characteristic for some of his previous works.

Recommendations for the use of the results obtained: the materials of the thesis can be used in secondary schools and other educational institutions for additional classes dedicated to the work of V. Dunin-Marcinkevich.